

دستاوردهای دولت نهم در سه

[سید محمد علی حسینی *]

سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران برخاسته از اصول و مبانی ثابتی است که با توجه به مقتضیات و شرایط جهانی، تاکتیک‌های لازم را برای رسیدن به اهداف پیش‌بینی شده در راستای منافع ملی اتخاذ می‌نماید. مسیری که جمهوری اسلامی ایران ترسیم کرده، در جهت توسعه صلح و امنیت در منطقه و گسترش همکاری با همه کشورها به‌جز رژیم صهیونیستی است. دولت نهم با استفاده از یک دیپلماسی فعال و پرمعنی از قدرت نرم در جهت اهداف سیاست خارجی که علاوه بر گسترش روابط با کشورهای همسایه، منطقه و جهان و حضور فعال در سازمان‌های بین‌المللی در جهت توسعه تجاری و ایجاد بازار برای محصولات ایرانی در کشورهای دیگر و رسیدگی به وضعیت ایرانیان، عملکرد بسیار مثبتی داشته است. در این مقال تلاش بر این است تا گوشه‌هایی از فعالیت‌ها و اقدامات متنوع دولت جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۸۶ در بخش سیاست خارجی را معرفی نماید.

طی سال جاری دستگاه دیپلماسی کشور در زمینه تنظیم سفرهای رسمی مقامات، فعالانه عمل کرده است. هماهنگی، تنظیم، برنامه‌ریزی و اجرا در خصوص ده‌ها سفر سران سه قوه به کشورهای مختلف از جمله سفر رئیس محترم جمهور به نیویورک جهت شرکت در اجلاس سازمان ملل متحد در نیویورک و همچنین سفر ایشان به حداقل ۱۸ کشور دنیا از جمله قطر، امارات، عربستان، عراق، آذربایجان، ارمنستان، ترکمنستان، قرقیزستان، کشورهای آمریکای لاتین و برخی کشورهای آفریقایی و نیز تنظیم مصاحبه رسانه‌های طراز اول دنیا با جناب آقای احمدی‌نژاد و سایر مقامات کشور از جمله اقدامات وزارت امور خارجه برای توسعه حضور فعال جمهوری اسلامی ایران در کلیه مناطق دنیا بوده است. در کنار آن، انجام ده‌ها سفر رسمی توسط وزیر محترم امور خارجه، معاونان وزیر و مدیران کل به کشورهای مختلف و تقابلاً تنظیم سفر مقامات خارجی به کشورمان از جمله سفر رؤسای جمهور روسیه، ترکمنستان، آذربایجان، قزاقستان، تاجیکستان، ارمنستان، بلاروس، گرجستان، توگو، زیمبابوه، نیکاراگوئه و ونزویلا به ایران برنامه‌ریزی و مدیریت گردیده است.

مجموعه نمایندگی‌های سیاسی و کنسولی جمهوری اسلامی ایران در راستای گسترش همکاری‌های دوجانبه و چندجانبه و تشریح مواضع جمهوری اسلامی ایران، بیش از ۱۲ هزار ملاقات داشته‌اند.

گوشه‌هایی از فعالیت‌های اجرایی متنوع دستگاه دیپلماسی کشور در سال ۱۳۸۶ به شرح ذیل است:

۱- دیپلماسی هسته‌ای:

دیپلماسی هسته‌ای ایران در سال ۱۳۸۶ مبتنی بر پاسخگویی در ابعاد فنی و حقوقی و گرفتن هر گونه پنهان‌ه‌ها از دست آمریکا و برخی از همسایگان آن بود. در این راستا تلاش گردید که تنها بر تعهدات و حقوق ایران در چارچوب معاهده منع گسترش سلاح هسته‌ای و پادمان مورد توافق با اژانس تأکید نموده و عوامل سیاسی زائد در گفت‌وگوها به حاشیه رانده شود. در یک سال گذشته علاوه بر پیگیری‌های مربوط به تکمیل عملیات احداث نیروگاه بوشهر، اقدامات لازم برای ورود ۸۸ تن سوخت این نیروگاه از کشور روسیه انجام شد. به‌منظور شفاف‌سازی و اعتمادسازی فعالیت‌های هسته‌ای کشورمان، به‌دنبال چند دور مذاکره با خاور سوئدا مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و نماینده گروه ۵+۱ و همچنین محمد البرادعی مدیر کل اژانس بین‌المللی انرژی اتمی، نهایتاً توافق شد که ظرف ۶۰ روز طرح اقدام (یا مدالیتی) برای حل‌وفصل مسائل و ایهامات باقیمانده اژانس در مورد برنامه هسته‌ای ایران تنظیم شود که این اقدام ظرف ۴۰ روز صورت گرفت و در طرح اقدام شش موضوع مشخص به‌عنوان موضوعات باقیمانده تعیین و سوالات اژانس در اختیار ایران قرار گرفت. براساس طرح اقدام، حل‌وفصل شش موضوع به ۱۸ ماه زمان نیاز داشت، اما جمهوری اسلامی ایران بنا بر حسن نیت خود، طی شش ماه پاسخگویی به این سوالات را به سرانجام رساند و در نتیجه مدیر کل اژانس در گزارش سوم اسفند خود، حل‌وفصل بسته شدن هر شش موضوع را رسماً اعلام نمود. آقای البرادعی در ماه نوامبر (آبان‌ماه) نیز گزارش مثبتی را ارائه نموده و در آن حل‌وفصل سه موضوع از شش موضوع را عنوان نموده بود.

سیاست هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران در یک سال گذشته سبب شد

۴- عراق:

سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در قبال عراق در سال ۱۳۸۶ همچون سنوات اخیر مبتنی بر حمایت همه جانبه از حاکمیت و تمامیت ارضی آن کشور و تأکید بر خروج اشغالگران و واگذاری کلیه نهادها و سازوکارهای داخلی به دولت قانونی و منتخب عراق بود. همچنین دولت جمهوری اسلامی ایران تلاش‌هایی را برای رفع اختلافات و ترغیب مشارکت همه مردم عراق در تعیین سرنوشت سیاسی خود، از طریق اعلام مواضع رسمی و گفت‌وگو با همه نیروها و جناح‌های عراقی تأثیر گذار دنبال نمود.

نقطه اوج همکاری‌های سیاسی و اقتصادی ایران و عراق سفر تاریخی رئیس جمهور محترم به بغداد است که نقطه عطفی در روابط کشورمان با عراق است و تأثیرات عظیمی را در روابط دو کشور و نقش بی بدیل ایران در تحولات منطقه‌ای نشان داد.

۵- افغانستان:

سیاست خارجی دولت جمهوری اسلامی ایران در افغانستان در سال ۱۳۸۶، حمایت از دولت، کمک به ساخت زیرساخت‌ها و لزوم مقابله با کشت خشک‌خاش و قاچاق مواد مخدر بوده است. در سال‌های اخیر از جمله در سال جاری شرکت‌های ایرانی فعالیت خوبی را در زمینه بازسازی افغانستان داشته‌اند. همکاری‌های جمهوری اسلامی ایران با سازمان‌های بین‌المللی برای کمک به رفع مشکلات و آلام مردم افغانستان نیز قابل توجه بوده است.

۶- خاورمیانه (فلسطین و لبنان):

طی سال ۱۳۸۶ تحولات مربوط به خاورمیانه بویژه تحولات فلسطین و لبنان به عنوان یک موضوع مهم و محوری در دستگاه دیپلماسی کشور مورد

سیاست هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران در یک سال گذشته سبب شد همکاری با اژانس جهت حل مسائل گذشته به نمایش گذاشته شود و از این رو با اطمینان باید گفت که تأثیر این سیاست، بر صدور گزارش‌های مثبت البرادعی و سپس اذعان نهادهای اطلاعاتی آمریکا نمایان گردید. با حل مسائل باقیمانده بسیاری از مبانی و استدلال‌های آمریکا و همسایگان غربی آن برای ارجاع موضوع هسته‌ای ایران از اژانس به شورای امنیت و قطعنامه‌های صادره فروریخت. این سیاست حاصل ایستادگی و با فشاری بر حقوق حقه ملت ایران بود و بار دیگر اثبات نمود که اقدامات چند کشور تنها برخاسته از نیت و اغراض سیاست آن‌هاست و هیچ مبانی قانونی و منطقی ندارد.

۲- اجلاس سران خزر در تهران:

برگزاری دومین اجلاس سران کشورهای دریای خزر در پایتخت ۱۳۸۶ دستاورد بزرگی بود که بعد از سال‌ها تلاش و پیگیری مضاعف به نتیجه رسید. در پایان این نشست بر خلاف اجلاس اول که در عشق‌آباد پایتخت ترکمنستان برگزار شد، بیانیه‌ای صادر گردید که در آن، سران کشورهای ساحلی برای نخستین‌بار ضمن پذیرش مجموعه اصول کلی مانند مخالفت با حضور نیروهای خارجی در دریای خزر، توافق نمودند تا نسبت به تعیین یک رژیم حقوقی خاص دریای خزر همکاری‌های مشترکی را انجام دهند.

۳- گفت‌وگوهای ایران و آمریکا درباره عراق:

جمهوری اسلامی ایران با هدف کمک به مردم ستمدیده عراق و همکاری برای تأمین امنیت، سه دور گفت‌وگو با آمریکایی‌ها درباره عراق داشته است. دور چهارم این گفت‌وگوها که بنا به درخواست رسمی دولت عراق و دولت آمریکا قرار بود انجام شود، به دلایل فنی به تعویق افتاد. البته کماکان رایزنی‌ها برای

